

รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน
ตามยุทธศาสตร์ของกรมปศุสัตว์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์*
MODEL OF BUDDHADHAMMA INTEGRATION FOR WORK PERFORMANCE
EFFECTIVENESS ENHANCEMENT ACCORDING TO THE STRATEGY OF THE
DEPARTMENT OF THE DEPARTMENT OF LIVESTOCK, MINISTRY OF
AGRICULTURE AND COOPERATIVES

ปรีดา กลิ่นเทศ, สมาน งามสนิต, เกียรติศักดิ์ สุขเหลือ้ง
Preeda Klinted, Sman Ngamsnit, Kiattisak Suklueang
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: preedkl@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาระดับประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน 2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน และ 3. นำเสนอรูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.990 เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรของกรมปศุสัตว์ในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 450 ตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) การวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 20 รูปหรือคนแบบเฉพาะเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนาและการสนทนากลุ่มเฉพาะจำนวน 10 รูปหรือคน เพื่อยืนยันโมเดลหลังจากการสังเคราะห์ข้อมูล

ผลวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์โดยรวมร้อยละ 87 และ 3. รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ มีปัจจัย คือ การน่านโยบายไปปฏิบัติและการบริหารจัดการองค์การ แล้วจึงบูรณาการหลักพุทธธรรมคือหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์

คำสำคัญ: การบูรณาการหลักพุทธธรรม; การปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์; เพิ่มประสิทธิผล

Abstract

The objectives of this research paper were: 1. to study the level of effectiveness in work performance; 2. to study the factors affecting the effectiveness of work performance; and 3. to propose a model for integrating Buddhist principles to increase operational effectiveness. According to the strategy of the Department of Livestock Development It is an integrated research method. The quantitative research used a questionnaire with a confidence value of 0.990. Data were collected from 450 samples of personnel of the Department of Livestock Development in Bangkok Metropolitan Region. Data were analyzed for frequency, percentage, mean, standard deviation and model analysis. Structural equations (SEM) using corroborative component analysis (CFA). The qualitative research used in-depth interviews with 20 key informants or specific individuals. Data were analyzed by descriptive content analysis and a specific group discussion of 10 figures or people to confirm the model after data synthesis.

The results of the research were found: 1 It was found that the overall level of effectiveness was at a high level. 2. Factors affecting the effectiveness of the strategy implementation of the Department of Livestock Development found that the implementation of the policy, Organizational management and performance according to strategy of the Department of Livestock Development at 87 percent, 3.The model of Buddhaddhamma integration to increase the effectiveness of performance according to the Department of Livestock Development strategy was found that there were two basic factors: policy implementation and organizational management. In addition, it also integrated the Buddha-dharma, which is the Sappurisa- dharma principle, in order to be effective in the implementation of the strategy of Department of Livestock Development.

Keywords: Buddhaddhamma Integration; Work performance According to Strategy; Effective Enhancement

บทนำ

การพัฒนาการทางเศรษฐกิจของประเทศไทยเริ่มต้นจากแผนพัฒนาการเศรษฐกิจ ฉบับที่ 1 ตั้งแต่ปี 2502 ประเทศไทยพัฒนาไปทุกมิติ ในปัจจุบันประเทศไทยยังมีประเด็นปัญหาในการพัฒนาหลายมิติ ทั้งในมิติของโครงสร้างทางประสิทธิภาพการผลิตของภาคการบริการและภาคการเกษตรอยู่ในระดับต่ำ (ภักดี รัตนमुखย์, 2561) ต่อมา ได้ออกพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) เป็นยุทธศาสตร์ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” (ราชกิจจานุเบกษา, 2561) ได้ประกาศทิศทางของอนาคตประเทศไทย 4.0 เพื่อเป็นเครื่องมือการขับเคลื่อนจากเศรษฐกิจ ซึ่งมีวาระเรื่องการเปลี่ยนจากเกษตรแบบดั้งเดิมในปัจจุบันไปเป็นเกษตรสมัยใหม่ที่เน้นการบริหารจัดการและเทคโนโลยี (Smart Farmers) จากยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนเพื่อไปสู่ไทยแลนด์ 4.0 จะเห็นได้ว่า กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นหน่วยราชการที่เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนตามนโยบาย กรมปศุสัตว์ ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้รับการกิจในการขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าว โดย กรมปศุสัตว์ได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ปี 2563-2565 ทั้งสิ้น 7 ยุทธศาสตร์ โดยมียุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเพิ่มขีดกระบวนการผลิตให้ได้มาตรฐานปลอดภัย มีประสิทธิภาพในการผลิต ตอบสนองความต้องการของตลาดในอนาคต ทั้งในและต่างประเทศ (กองแผนงาน กรมปศุสัตว์, 2563)

จากยุทธศาสตร์ของกรมปศุสัตว์ ผู้บริหารของกรมปศุสัตว์ ได้นำนโยบายของรัฐบาล และของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มาสู่การปฏิบัติงาน ซึ่งการนำนโยบายมาปฏิบัติให้สำเร็จ ขึ้นอยู่กับทรัพยากร บุคลากรงบประมาณ โครงสร้างระบบราชการ การสื่อสารความไปยังผู้ปฏิบัติงานและทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานเองในการร่วมมือในการมุ่งสู่ความสำเร็จในการผลักดันนโยบาย (Edwards, 1980) ผู้บริหารองค์การได้ใช้หลักการบริหารจัดการระบบราชการสมัยใหม่เพื่อบริหารองค์การเพื่อให้สำเร็จตามเป้าประสงค์ตามยุทธศาสตร์ ซึ่งผู้บริหารองค์การต้องมีหลักในการบริหารจัดการองค์การคือ หลักการวางแผน ใช้ในการกิจเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์/เป้าหมายขององค์การและวิธีการดำเนินงานเพื่อให้วัตถุประสงค์/เป้าหมายที่กำหนดไว้ หลักการจัดองค์การเพื่อการจัดระบบงาน ออกแบบระบบโครงสร้างองค์การ และระบบการจัดการทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการดำเนินการตามแผน หลักการสั่งการ เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำในการมอบหมายงานหน้าที่ ความรับผิดชอบของผู้ใต้บังคับบัญชาตามแผนงาน หลักการประสานงาน เป็นการใช้ทักษะมนุษยสัมพันธ์ เพื่อการประสานความร่วมมือระหว่างผู้บริหารและพนักงาน ทำงานร่วมกันตามแผนงานและหลักการควบคุมการบริหาร ใช้ในการกิจการบริหารเพื่อควบคุมกำกับและติดตามประเมินผลให้แผนงานที่กำหนดไว้บรรลุเป้าหมาย (Fayol, 2016) นอกจากนี้กรมปศุสัตว์ได้มีกำหนดกรอบมาตรฐานความสำเร็จด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล 5 มิติ ได้แก่ มิติที่ 1 ความสอดคล้องเชิงยุทธศาสตร์ มิติที่ 2 ประสิทธิภาพของการบริหารทรัพยากร

บุคคล มิติที่ 3 ประสิทธิภาพของการบริหารทรัพยากรบุคคล มิติที่ 4 ความพร้อมรับผิดชอบด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล มิติที่ 5 คุณภาพชีวิตและความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน เพื่อเป็นแนวทางให้ส่วนราชการบริหารยุทธศาสตร์การบริหารทรัพยากรบุคคล(กองแผนงานกรม ปศุสัตว์, 2563) เพื่อเพิ่มประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ ด้านการผลิต ด้าน ประสิทธิภาพ และความพึงพอใจ (Gibson, 2000)

การนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการสร้างองค์กรให้เข้มแข็ง มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาหลักพุทธธรรมที่เหมาะสม ในการนำมาประยุกต์ในการเพิ่มประสิทธิผลในการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ โดยวิเคราะห์หลักพุทธธรรมหมวดหลักสัปบุริสธรรมเป็นธรรมที่ทำให้คนเป็นสัตบุรุษ หรือเป็นคนดี มีคุณธรรม เป็นคนเก่ง มี 7 ประการด้วยกัน คือ 1. เป็นผู้รู้จักเหตุ (ธัมมัญญตา) 2. เป็นผู้รู้จักผล (อัตถัญญตา) 3. เป็นผู้รู้จักตน (อัตตัญญตา) 4. เป็นผู้รู้จักประมาณ (มัตตัญญตา) 5. เป็นผู้รู้จักกาล (กาลัญญตา) 6. เป็นผู้รู้จักชุมชน (ปริสฺสญฺญตา) และ 7. เป็นผู้รู้จักบุคคล (ปุคคลัญญตา) (ที.ปา. (ไทย) 11/331/264)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า จำเป็นต้องศึกษาวิจัยรูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ของกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผลจากการศึกษาครั้งนี้จะทำให้ได้องค์ความรู้และสามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้เพื่อให้บรรลุตามยุทธศาสตร์ เพื่อขับเคลื่อนตามนโยบายของรัฐบาลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานที่ตามแผนยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิผลในการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการวิจัย ดังนี้

รูปแบบการวิจัยการวิจัยเป็นแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มเฉพาะเพื่อสนับสนุนและยืนยันข้อมูลเชิงปริมาณ

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรของกรมปศุสัตว์ จำนวน 5,980 คน ในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) คำนวณขนาดตัวอย่างจากเส้นพารามิเตอร์ จำนวน 45 เส้น โดยกำหนดเส้นละ 10 เท่า ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 450 คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 20 รูปหรือคน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารและข้าราชการ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางศาสนา และกลุ่มนักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์

เครื่องมือการวิจัย การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 6 ส่วน ได้แก่ 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ 3) แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการองค์การ 4) แบบสอบถามเกี่ยวกับหลักสัปปุริสธรรม 7 5) แบบสอบถามเกี่ยวกับการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ของกรมปศุสัตว์ 6) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ 2) แบบสัมภาษณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ของกรมปศุสัตว์ 3) แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจำนวน 450 ชุด จากกลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรของกรมปศุสัตว์ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล จำนวน 19 หน่วยงาน โดยใช้วิธีการกระจายตามสัดส่วน ได้แบบสอบถามซึ่งผ่านการตรวจสอบความสมบูรณ์ จำนวน 450 ชุด คิดเป็น 100% การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก แบบตัวต่อตัวกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 20 รูปหรือคน

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติอนุมาน (Inferential Statistics) สำหรับทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA)

การวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Content Analysis) ทั้งนี้เป็นการสรุปสาระสำคัญของผลการสัมภาษณ์เชิงลึก นำผลที่ได้มาจำแนกเนื้อหาที่สอดคล้องหรือตรงกันและแบ่งออกเป็นประเด็น โดยการหาค่าความถี่และวิเคราะห์ผลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ โดยนำเนื้อหาที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิมาสังเคราะห์เพื่อปรับปรุงแก้ไของค์ความรู้จากการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ระดับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.94, S.D. = 0.727) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบผลการศึกษา คือ ผลผลิต ($\bar{X}$ = 3.99, S.D. = 0.727) รองลงมาคือ ความพึงพอใจ ($\bar{X}$ = 3.94, S.D. = 0.797) ประสิทธิภาพ ($\bar{X}$ = 3.90, S.D. = 0.798) ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พบว่า อิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พบว่า

1) การนํานโยบายไปปฏิบัติ เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมระหว่างตัวแปรในโมเดล พบว่าการนํานโยบายไปปฏิบัติกับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.82 แยกเป็นอิทธิพลทางตรง - 0.03 และอิทธิพลทางอ้อม 0.14 เป็นอิทธิพลรวม 0.11 โดยมีค่าอิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมส่งผลประสิทธิผลในการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 หมายความว่า การนํานโยบายไปปฏิบัติ ประกอบด้วย การสื่อสารความ ทรัพยากร ทักษะของผู้ปฏิบัติ โครงสร้างระบบราชการ ทำให้เกิดประสิทธิผลในการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร้อยละ 11

2) การบริหารจัดการองค์การ เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมระหว่างตัวแปรในโมเดล พบว่า การบริหารจัดการองค์การกับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.88 แยกเป็นอิทธิพลทางตรง 0.12 และอิทธิพลทางอ้อม 0.66 เป็นอิทธิพลรวม 0.78 โดยที่มีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมประสิทธิผลในการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (EFFECTI) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 หมายความว่า การบริหารจัดการองค์การ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ การประสานงาน การควบคุม บริหาร ทำให้เกิดประสิทธิผลในการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร้อยละ 78

3) การปฏิบัติงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรงของการปฏิบัติงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 อันประกอบด้วย อัมมัญญตา (เป็นผู้รู้จักเหตุ) อัตถัญญตา (เป็นผู้รู้จักผล) อัตตัญญตา (เป็นผู้รู้จักตน) มัตตัญญตา (เป็นผู้รู้จักประมาณ) กาลัญญตา (เป็นผู้รู้จักกาล) ปริสัญญุตตา (เป็นผู้รู้จักบริษัท) ปุคคลัญญตา (เป็นผู้รู้จักบุคคล) พบว่า มีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.95 มีขนาดอิทธิพลทางตรงส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (EFFECTI) เท่ากับ 87 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 หมายความว่า เมื่อมีการนำหลักสัปปุริสธรรมเข้ามาช่วยในปฏิบัติงานและ

บริหารงานจะทำให้เกิดประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้อย่างดี ร้อยละ 87

3. การศึกษารูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พบว่า ค่า p-value มีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.125 (เกณฑ์ที่กำหนดต้องมากกว่า 0.05) ผลผ่านเกณฑ์ ค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 110.98 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 95 ค่าสัดส่วนไค-สแควร์ (χ^2/df) เท่ากับ 1.16 (เกณฑ์ที่กำหนดต้องน้อยกว่า 2) ผลผ่านเกณฑ์ ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 0.96 (เกณฑ์ที่กำหนดต้องมากกว่า 0.90) ผลผ่านเกณฑ์ ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.92 (เกณฑ์ที่กำหนดต้องมากกว่า 0.90) ผลผ่านเกณฑ์ ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 (เกณฑ์ที่กำหนดต้องมากกว่า 0.90) ผลผ่านเกณฑ์ ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SRMR) เท่ากับ 0.033 (เกณฑ์ที่กำหนดต้องน้อยกว่า 0.05) ผลผ่านเกณฑ์ ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ 0.000 (เกณฑ์ที่กำหนดต้องน้อยกว่า 0.05) ผลผ่านเกณฑ์มีขนาดตัวอย่างวิกฤติ (CN) เท่ากับ 344.69 (เกณฑ์ที่กำหนดต้องมากกว่าหรือเท่ากับ 200) ผลผ่านเกณฑ์ แสดงให้เห็นว่าค่าสถิติความสอดคล้องรูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เชิงสมมติฐานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

อภิปรายผลการวิจัย

รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ของกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยยกข้อค้นพบจากผลการวิจัยที่น่าสนใจมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ระดับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานที่ตามแผนยุทธศาสตร์ของกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พบว่า การศึกษาวิจัยระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์ของกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านการผลิตเป็นเป้าหมาย 2) ด้านประสิทธิภาพเป็นเป้าหมาย 3) ด้านความพึงพอใจเป็นเป้าหมาย ผลการวิจัยอยู่ในระดับมากทุกด้าน แต่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการผลิตเป็นเป้าหมายและด้านความพึงพอใจเป็นเป้าหมาย แสดงให้เห็นว่าการเพิ่มประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ของกรมปศุสัตว์ มุ่งเน้นที่ผลผลิตได้ตามเป้าหมาย ต้องได้รับความพึงพอใจจากผู้รับบริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูษิต วิเศษคามินทร์ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการนํานโยบายการแก้ปัญหาจราจรไปปฏิบัติของกองบังคับการตำรวจจราจร” ผลการวิจัยพบว่า ระดับประสิทธิผลการนํานโยบายการแก้ปัญหาจราจรไปปฏิบัติโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย

ด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ด้านประสิทธิภาพ และที่เหลือน้อยในระดับมากที่สุดคือ ด้านการปรับเปลี่ยน ด้านความพึงพอใจ ด้านการพัฒนา และด้านการผลิต

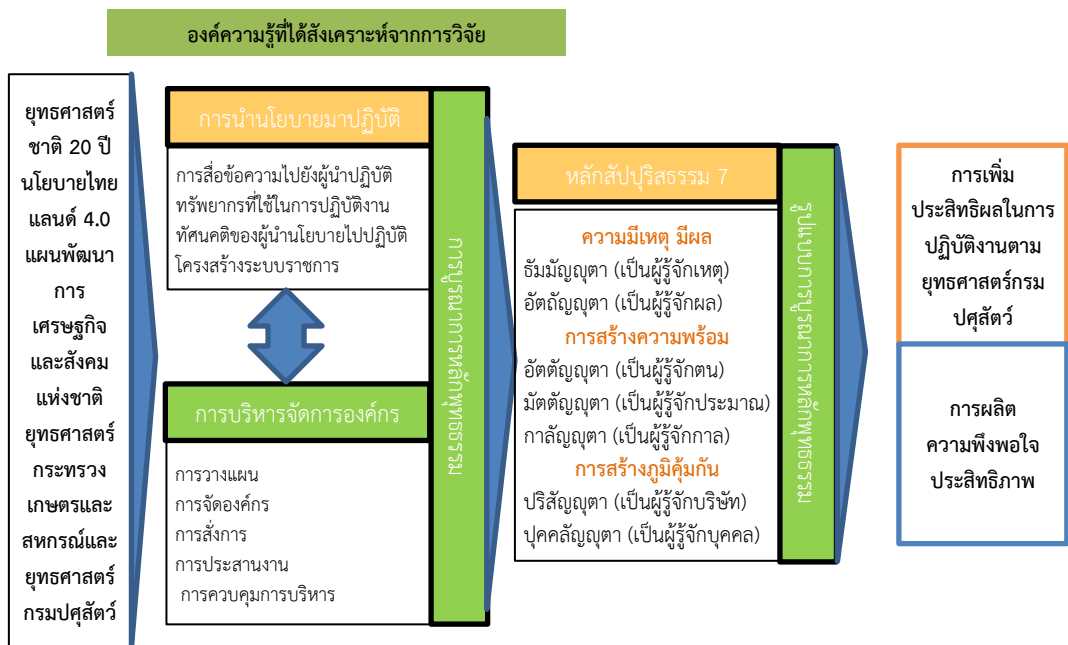
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกอบด้วย การนำนโยบายไปปฏิบัติและการบริหารจัดการองค์การจะมีประสิทธิผลสูงสุดได้ก็ต้องผ่านหลักกรรม โดยผ่านหลักสัปปริสธรรม 7 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย พระครูวิสุทธิสีกาวิวัฒน์ (เมธาวิวัฒน์ ฐิติโก) (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาด้านการปกครองของคณะสงฆ์จังหวัดสระบุรี” จากการวิจัยพบว่า องค์ประกอบ การขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาด้านการปกครองของคณะสงฆ์ จังหวัดสระบุรี มี 3 องค์ประกอบคือ 1) ด้านการวางแผนกลยุทธ์ คณะสงฆ์เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา 2) ด้านการปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ มีการดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการและมีการปฏิบัติตามแผนที่ได้วางไว้ 3) ด้านการประเมินผลกลยุทธ์ คณะสงฆ์มีการดำเนินงานติดตามงานอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาตามแผนที่วางไว้ ด้านการทำงานร่วมมือภาคีเครือข่ายให้เกิดสัมฤทธิ์ผล ต้องมีการวางแผนกำหนดยุทธศาสตร์ การประชุมชี้แจง การบูรณาการทุกภาคส่วน และการจัดทำกิจกรรมหรือโครงการร่วมกัน ด้านการพัฒนาระบบธรรมาภิบาล ต้องมีการวางแผนการทำงานร่วมกัน การรักษาระเบียบวินัย มีความเป็นธรรม และรับฟังความคิดเห็นผู้ที่มีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อำพล บุญญา (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการน้ำตามหลักพุทธวิธีของจังหวัดพิจิตร” ผลการวิจัยพบว่า พบว่า แนวคิด ทฤษฎีและหลักพุทธวิธีกับการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดพิจิตร นำเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษา ทั้งนี้ ได้นำปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการบริหารจัดการน้ำมาใช้ให้เกิดความเหมาะสม ความพอดี การบริหารองค์การที่ดี บุคลากรในองค์กรจะต้องมีความรู้ความสามารถเฉพาะทาง ต้องมีงบประมาณที่เพียงพอ

3) รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผลการศึกษาวิจัย พบว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ด้วยหลักสัปปริสธรรม 7 ผู้บริหารต้องศึกษายุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ ต้องมีวิสัยทัศน์ รู้ผล ต้องมองการณ์ไกล ในการบริหารงานต้องใช้ทักษะผสมผสานกับองค์ความรู้ ความสามารถ ใช้ประสบการณ์ จะต้องมีความเข้าใจหน้าที่ของผู้บริหาร มีการกำหนดเป้าหมายและการส่งการบุคคลที่มาทำงาน การรู้จักผลต้องทำควบคู่ไปกับการวางแผนงานเพื่อนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ จะต้องติดตามผลและประเมินผลการปฏิบัติงาน ที่ได้กำหนดไว้โดยภายในของกรอบเวลาที่ได้กำหนดไว้ สนับสนุนส่งเสริมแต่งเติมให้เกิดความสมบูรณ์ ในการประสานและพัฒนาเครือข่าย มีการกำกับดูแล ให้เป็นไปตาม มาตรฐานมีข้อมูลรอบด้าน มุ่งเน้น

งานถึงผลสัมฤทธิ์เป็นหลัก เป็นนักคิดนักพัฒนาโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อมาพัฒนาองค์กร และมีความมุ่งมั่นความเพียรพยายามที่จะขับเคลื่อนไปสู่จุดหมายที่ตั้งไว้ การบริหารงานบรรลุไปตามแผนยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แม่ชีวงเพชร คงจันทร์ (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมกับหลักกฎหมาย : กรณีศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว” พบว่า สังคหวัตถุ 4 ข้อปิยาวจา ที่สอดคล้องกับหลักสัปปริสธรรม 7 ข้อ “บุคคลสัญญาตา” ความเป็นผู้รู้จักบุคคล ก็คือ ทราบความแตกต่างแห่งบุคคลว่า โดยอหยาศัยความสามารถและคุณธรรม เป็นต้น ใคร ๆ ยิ่งหรือหย่อนอย่างไรและรู้ที่จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้น ๆ ด้วยดีว่าควรจะพูดอย่างไรแนะนำอย่างไรเพื่อให้เกิดความปรองดองเกิดขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นายณัฏ ไซพันธ์ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี” พบว่า การพัฒนาการส่งเสริมประสิทธิผลการบริหารงานตามหลักพุทธธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถนำหลักสัปปริสธรรม 7 และพละ 4 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน จะส่งผลและก่อให้เกิดหลักการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ คือ ในการทำงานของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้น จะมีหลักการ กฎเกณฑ์ในการทำงาน รู้ถึงสถานภาพความรู้ ความถนัด ความสามารถ ทั้งของตนเองและบุคคลอื่น ตลอดจนในการสั่งการมีความเหมาะสมและสมกับงานนั้น ๆ ตลอดจนมีความคุ้มค่า พอประมาณ และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนเพื่อให้การปฏิบัติงานนั้นก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ของกรมปศุสัตว์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์” ผู้วิจัยสรุปองค์ความรู้จากการวิจัย ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพ สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ 2 หลักการ + 1 หลักธรรม = นำไปสู่เป้าหมาย ดังต่อไปนี้

2 หลักการ ซึ่งเป็นหลักการสำคัญประกอบด้วย 1) การนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรตามแผนยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ ได้แก่ (1) การสื่อข้อความไปยังผู้นำไปปฏิบัติ (2) ทรัพยากรที่ใช้ในการปฏิบัติงาน (3) ทัศนคติของผู้นำไปปฏิบัติ และ (4) โครงสร้างของระบบที่เอื้อต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ และ 2) การบริหารจัดการองค์กรของกรมปศุสัตว์ในการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) การวางแผนที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน (2) การจัดองค์กรในการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (3) การสั่งการเพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ (4) การประสานงานที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน และ (5) การควบคุมการบริหารที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน

หลักสัปปริสธรรม 7 มาช่วยเพิ่มประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์กรม ปศุสัตว์ ซึ่งเป็นหลักพุทธธรรมที่ใช้ในการปฏิบัติงานให้ไปสู่เป้าหมาย ประกอบไปด้วย 1) ธัมมัญญตา (เป็นผู้รู้จักเหตุ) 2) อัตถัญญตา (เป็นผู้รู้จักผล) 3) อัตตัญญตา (เป็นผู้รู้จักตน) 4) มัตตัญญตา (เป็นผู้รู้จักประมาณ) 5) กาลัญญตา (เป็นผู้รู้จักกาล) 6) ปริสสัญญตา (เป็นผู้รู้จักบริษัท) 7. ปุคคัลญญตา (เป็นผู้รู้จักบุคคล)

นำไปสู่เป้าหมาย การนำองค์การไปสู่เป้าหมายซึ่งเป็นผลลัพธ์สุดท้ายที่กรมปศุสัตว์มีความประสงค์ ได้แก่ การเพิ่มประสิทธิผลการปฏิบัติงานของบุคลากรเพื่อให้ได้ตามยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจเหตุ ผล ที่มาของแผนงาน มีความสุข มุ่งมั่นในการทำงาน รู้จักศักยภาพตนเอง มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทำงานเป็นทีม มีความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น เข้าใจลูกค้า ชุมชน เกษตรกรและหน่วยงานอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีการระบอบการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้วยการจัดประชุมกลุ่มตามแผนยุทธศาสตร์การร่วมกันวิเคราะห์แผนเดิม
2. ควรมีการพัฒนาด้านทักษะในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรและหน่วยงาน
3. ควรมีการบูรณาการกับมหาวิทยาลัยทางพระพุทธศาสนากับกรมปศุสัตว์ เพื่อบูรณาการสร้างหลักพุทธธรรมในการปฏิบัติงาน
4. ควรกำหนดให้มีสอนหลักธรรมเพื่อประยุกต์ในการบริหารปฏิบัติงานของบุคลากร

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. จัดทำระบบการสื่อสารสมัยใหม่ให้เป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงานและสามารถอ้างอิงได้ในระบบราชการ
2. พัฒนาบุคลากรให้เหมาะสมให้มีความสามารถที่หลากหลาย ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่และการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี
3. พัฒนาบุคลากรด้าน การสร้างทีม การสื่อสารกับชุมชน การเข้าใจความต้องการของผู้รับบริการ
4. สร้างความมั่นใจในการประเมินผลของการปฏิบัติงานที่สามารถแยกแยะผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมายได้อย่างยุติธรรม
5. มุ่งเน้นถึงผลตอบแทนที่ไม่ได้อยู่แคในรูปของเงินเท่านั้น เช่น โอกาสการเติบโตในหน้าที่การงาน การฝึกอบรม

เอกสารอ้างอิง

- กองแผนงาน กรมปศุสัตว์. (2563). ยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ พ.ศ.2563-2565. สืบค้น 10 ตุลาคม 2563, จาก <http://planning.dld.go.th/th/index.php/th/plan-menu>
- ณัฏฐ์ ไชยพันธ์. (2561). การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์) พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูวิสุทธิศีลาภิวัฒน์ (เมธาภิวัฒน์ จิตฺโต). (2563). การขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ด้าน การปกครองของคณะสงฆ์จังหวัดสระบุรี (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ) พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภูษิต วิเศษคามินทร์. (2563). ประสิทธิภาพการนำนโยบายการแก้ปัญหาจราจรไปปฏิบัติของกองบังคับการตำรวจจราจร (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วงเพชร คงจันทร์. (2556). การศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมกับหลักกฎหมาย: กรณีศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา) พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภักดี รัตนมูขัย. (2561). THAILAND 4.0 ตอบโจทย์ประเทศไทย?. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ปัญญาชน.
- ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2556-2580. (2561, 13 ตุลาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 135 ตอนที่ 82 ก. หน้า 1.
- อำพล บุญญา. (2560). รูปแบบการบริหารจัดการน้ำตามหลักพุทธวิธีของจังหวัดพิจิตร (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Edwards, G. C. (1980) *Implementing Public Policy*. Washington. D.C: Congressional Quarterly Press.
- Fayol, H. (2016) *General and Industrial Management*. Paris; Castres: ÉDI-gestion: ANDESE.

